

4) відсутність заохочувальних і компенсаційних виплат, таких як матеріальна допомога та соціальні пільги.

Ми пропонуємо наступні пріоритетні напрямки покращення системи соціально-економічної мотивації праці в галузі лісового господарства:

1. З метою покращення моральної мотивації на підприємствах варто встановити дошки пошани, що підвищить у працівників відчуття своєї значущості в діяльності підприємства, що стимулюватиме їх до більш плідної праці.

2. Також пропонуємо запровадити такий метод нематеріального стимулювання, як вручення похвальних листів та грамот, застосування керівництвом усної похвали та підбадьорювань. Що дозволить, на нашу думку, стимулювати підвищення якості та продуктивності праці, підвищить дисциплінованість у колективі та особисту зацікавленість рядового працівника в інтересах підприємства.

3) Поєднувати з моральною мотивацією матеріальну. Вдосконалювати систему оплати праці на підприємствах лісової галузі, а саме перевести робітників підприємства на комбіновану форму оплати праці, яка б складалася із трьох компонентів: погодинної (включаючи тарифну оплату), відрядної (доплати за виконання нормованих завдань) та преміальної (премії за виконання певних показників). Характерною особливістю комбінованої форми оплати праці є те, що вона органічно поєднує переваги відрядної та погодинної форм: відрядна – стимулює зростання обсягів виробництва, а погодинна – стимулює якісне виконання роботи; а також усуває їх можливі недоліки.

Список використаних джерел

1. Алексєєва Н. Ф., Приходько І. С. Удосконалення мотивації трудової діяльності працівників машинобудівних підприємств. Менеджмент, маркетинг та управління персоналом: Вісник КРНУ імені Михайла Остроградського. 2012. Вип. 3. С. 174–178.

2. Брич В. Я., Саєнко М. Г. Трудовий потенціал АПК. Тернопіль : Підручники і посібники, 2001. 288 с.

3. Брич В. Я. Шушпанов П. Г. Шляхи вдосконалення регулювання зовнішньої трудової міграції населення. Україна: аспекти праці. 2010. № 4. С. 28-30.

4. Брич В., Нагара М. Методологічні засади розвитку коучингу в Україні. Україна: аспекти праці. 2009. № 6. С. 18-23.

5. Дзядикевич Ю. В. Економіка довкілля і природних ресурсів: монографія. Тернопіль: Астон, 2016. 392 с.

6. Ходаківський Є. І. Психологія управління: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2008. 608 с.

7. Язлюк Б. О. Гевко Р. Б., Дзядикевич Ю. В. Теоретичні та прикладні аспекти економічної безпеки України. Інноваційна економіка 2015. № 4 (59). С. 301-210.

Юрій Сенів

слухач магістерської програми

Тернопільський національний економічний університет

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНУ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Відповідно до чинного законодавства України зовнішньоекономічна діяльність – це діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами [6].

Звідси зовнішньоекономічну діяльність регіону варто визначити як діяльність суб'єктів господарської діяльності регіону та іноземних суб'єктів господарювання, що має місце як на

території регіону України, так і за її межами. Важливо відзначити, виходячи із цілей дослідження, у рамках зовнішньоекономічної діяльності окремого регіону особливу увагу варто приділити принципам реалізації зовнішньоторговельного й інвестиційно-виробничого співробітництва, як основного напрямку включення України в світогосподарські зв'язки на рівні регіонів, при цьому зовнішньоекономічні зв'язки регіону будуть характеризувати конкретні напрями, форми й методи реалізації такого роду економічних відносин.

Зовнішньоекономічна діяльність регіону охоплює міжнародні господарські та торговельні відносини регіону, до сфери яких входять: обмін товарами, спеціалізація і кооперація виробництва, науково-технічне співробітництво, надання економічної і технічної допомоги, створення спільних підприємств та інші форми економічного співробітництва.

До видів зовнішньоекономічної діяльності, які здійснюються в Україні суб'єкти цієї діяльності належать: експорт та імпорт товарів, капіталів та робочої сили; надання суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності України послуг іноземним суб'єктам господарювання, наукова, науково-технічна, науково-виробнича, виробнича, навчальна та інша кооперація з іноземними суб'єктами господарської діяльності; міжнародні фінансові операції та операції з цінними паперами у випадках, передбачених законами України; кредитні та розрахункові операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності; спільна підприємницька діяльність між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності; підприємницька діяльність на території України, пов'язана із наданням ліцензій, патентів, ноу-хау, торгових марок та інших нематеріальних об'єктів власності з боку іноземних суб'єктів господарської діяльності; організація та здійснення діяльності в галузі проведення виставок, аукціонів, торгів, конференцій, симпозіумів, семінарів та інших подібних заходів; товарообмінні (бартерні) операції та інша діяльність, побудована на формах зустрічної торгівлі між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності; орендні, в тому числі лізингові, операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності; операції з придбання, продажу та обміну валюти на валютних аукціонах, валютних біржах та на міжбанківському валютному ринку; роботи на контрактній основі фізичних осіб України з іноземними суб'єктами господарської діяльності як на території України, так і за її межами [7].

У відповідності до державних засад розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні зовнішньоекономічна стратегія держави повинна базуватися на таких принципах: збереження національного суверенітету України, гарантування її економічної безпеки; досягнення ефективного господарювання суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності на основі їх певної самостійності в цій сфері та дієвого державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності; обмеження лібералізації зовнішньої торгівлі та посилення ролі держави в цій сфері; якісна перебудова всієї системи зовнішніх економічних зв'язків як передумова подальших структурних перетворень в економіці та інтегрування продуктивних сил України в світову економіку.

Державна політика стосовно зовнішньоекономічної діяльності повинна будуватися на таких принципах: юридична рівність будь-яких суб'єктів цієї діяльності, верховенство закону у регулюванні нею, захист інтересів суб'єктів на території України і за її межами, еквівалентність міжнародного обміну, неприпустимість демпінгу у ході вивезення та ввезення товарів; системність структурних перетворень з орієнтацією на активний експорт, підвищення конкурентоспроможності української продукції; варіантність підходу до вирішення проблем зовнішньоекономічної діяльності, еволюційність розвитку і формування цієї політики; ґрунтування зовнішньоекономічної політики на загально визначених нормах і принципах, торгівля з усіма країнами світу на рівноправній, недискримінаційній основі.

Ретроспектива наявних досліджень щодо вибору напрямку розвитку економіки України визначає необхідність зміцнення регіональних структур, їх зовнішньоекономічної складової. Стимулювання розвитку експортного потенціалу регіонів створює стійку базу для

підтягування інших структурних комплексів економіки, сприяючи підвищенню рівня розвиненості національної економіки. Експортний потенціал регіону являє собою здатність усього суспільного виробництва (підприємств, галузей і економіки в цілому), розташованого в межах даної території, виробляти і реалізовувати на конкретних закордонних ринках у перспективі конкурентоспроможні товари і послуги при досягнутому рівні розвитку економіки і системи організаційно-економічної підтримки експорту [5, с. 97]. Розвиток експорту створює умови для забезпечення економічної, технологічної, продовольчої і фінансової безпеки країни.

Отже, зовнішньоекономічна діяльність регіону в умовах ринкової економіки являє собою діяльність суб'єктів господарської діяльності регіону та іноземних суб'єктів господарської діяльності, що має місце як на території регіону України, так і за її межами. Зовнішньоекономічна діяльність регіону базується на принципах регіональної вигідності, податкового стимулювання, динамічної активізації, добросовісного виконання зобов'язань, системності та рівномірності, а також має власні форми й особливості їх регулювання.

Список використаних джерел

1. Брич В. Я. Шушпанов П. Г. Шляхи вдосконалення регулювання зовнішньої трудової міграції населення. Україна: аспекти праці. 2010. № 4. С. 28-30.
2. Брич В., Нагара М. Методологічні засади розвитку коучингу в Україні. Україна: аспекти праці. 2009. № 6. С. 18-23.
3. Брич В., Крамарчук С. Управління ризиками у туристичному бізнесі. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка. Сер. Географія. 2010. № 2. С. 105-110.
4. Брич В. Шушпанов П. Соціально-економічна структура населення Тернопільської області як чинник зовнішньої трудової міграції. Україна: аспекти праці. 2009. № 1. С. 33-37.
5. Коломієць В.В. Прийняття стратегічних рішень у сфері експортно-імпортних операцій в умовах ринку. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. 2004. Випуск 10. С. 96-103.
6. Про зовнішньоекономічну діяльність України : Закон України від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ. Дата оновлення: 04.10.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
7. Бутов А.М., Костецький В.В. Управління фінансовими потоками підприємств з позиції фінансової логістики. Інноваційна економіка. 2018. Випуск 3-4 (74). С. 139-145.
8. Пуцентейло П.Р. Конкурентоспроможність підприємства: методологія аналізу дефініції. Інноваційна економіка. 2015. № 4 (59). С. 80–86.
9. Язлюк Б. Застосування диверсифікації при реалізації інвестиційно-інноваційної стратегії підприємства. Наука молода. 2010. № 14. С. 198-202.
10. Язлюк Б.О. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. Тернопіль : Економічна думка, 2012. 194 с.

Олександр Сокровищук

слухач магістерської програми

Тернопільський національний економічний університет

ЗНАЧЕННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ОЦІНКИ ЗЕМЛІ В УМОВАХ РИНКУ

В умовах розвитку ринкової економіки України земельна реформа сприяє підтримці конкурентного стану економіки, створює суспільний лад та формує клас земельних власників країни. Кінцевою метою земельної реформи повинно стати формування цивілізованого ринку землі, що, своєю чергою, є невід'ємною частиною економіки будь-якої розвинутої держави.

У результаті земельної реформи в Україні понад дві третини сільськогосподарських угідь передано у приватну власність громадянам та юридичним особам [3, с. 6]. Суб'єкти